

Časopis bohoslovcov Kňazského seminára biskupa J. Vojtaššáka

2/2015 BRÁZDA

Spišský seminár
1815 - 2015

Obsah:

Úvodník	3
Spomienka Mons. Jozefa Jaraba	4
História kňazského seminára	7
Prečo sa (ne)modliť ruženec?	13
P15	15
Miništrantský tábor	16
Rumunsko 2015	17
Pastoračná prax diakonov	19
Odporúčame	20
Tomášové vtipy	21

Brázda

Časopis bohoslovcov Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka

Imprimatur: Mons. Štefan Sečeka, spišský diecézny biskup, 7. 10. 2015, pod číslom 20/2015.

Ročník XXIV., číslo 2/október 2015

Vydáva Nadácia Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka, Spišská Kapitula 12, 053 04 Spišské Podhradie

E-mail: brazda@kapitula.sk, web: <http://ks.kapitula.sk>

Šéfredaktor: Patrik Mitura

Zástupca šéfredaktora: Tomáš Soják

Redaktori: Peter Kandra, Samuel Štefanides, Miroslav Mudrík, Jozef Gorčák, Anton Durčák, Adam Konkol', Tomáš Rušin,

Grafická úprava: Filip Orlovský, Lukáš Komperda

Foto: Mário Brežňan, archív redakcie, internet;

Jazyková úprava: Mgr. Darina Obušeková

Bankové spojenie:

IBAN: SK960200000000068238592

Milí čitatelia nášho seminárskeho časopisu!

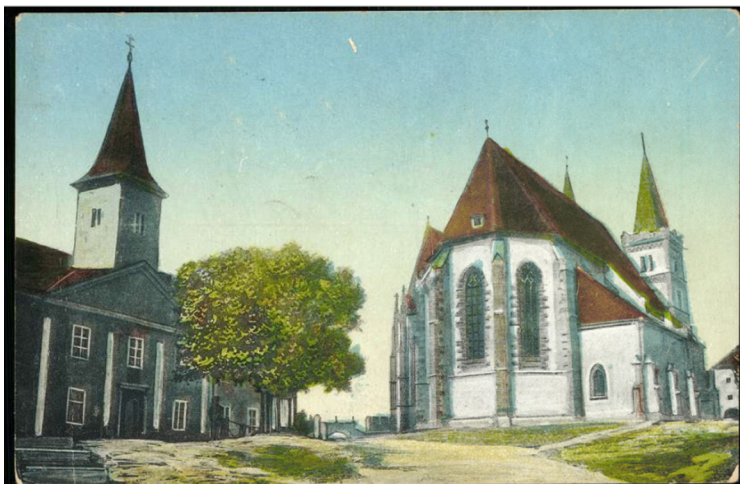
Pán Ježiš nám v evanjeliu sv. Lukáša v 10 kapitole dáva príklad pre výchovu bohoslovcov, kňazov, biskupov, ale i všetkých kresťanov ku láske a milosrdenstvu pre súčasnosť. On si vyvolil učeníkov a v podobenstve o milosrdnom Samaritánovi (Lk 10, 30-37) nám dáva návod ako sa máme nechať vychovávať v službe lásky.

Milosrdenstvo je však nekonečná láska a obeta. V evanjeliu čítame hlavné prikázanie, ktoré Pán Ježiš približuje nám všetkým. „Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého svojho srdca a svojho bližneho ako seba samého.“ Poukazuje na to, že najväčším prikázáním je láska, ale nie láska sama o sebe, ale láska prejavená v skutkoch slabým, chorým, opusteným a nevládnym, ale i láska k priateľom a nepriateľom.

Milovaní priatelia, my ľudia si často myslíme, že nedokážeme urobiť potrebné skutky, pretože nemáme možno toľko prostriedkov, sme hanbliví, alebo máme strach, že čo povedia iní. Ak začneme konať Božiu vôľu, Boh dokončí dielo, ktoré je v jeho pláne. Boh sa predsa stará o všetky svoje ovce a sám vie, že nie všetky sú rovnaké, že každá potrebuje inú starostlivosť.

Toto je návod – láska preukazovaná v dokonalých skutkoch. Po prvé: Pristúpme k tým, ktorí to potrebujú. Nečakajme, ale pristúpme! Po druhé: Nalejme im na rany oleja. Olej, ktorý môže byť i povzbudivé slovo, ktoré osmelí a uzdraví dušu z bolestí. A po tretie: Starajme sa o nich aj na druhý deň a ešte viac ako vtedy, keď sme ich našli. My ľudia žijeme veľmi rýchlym životom. Niekedy je dobré zastaviť sa a opýtať: „Ako sa máš?“ Táto otázka by nemala byť len formálnou frázou, ale záujmom! Záujem, ktorý je sprevádzaný milosrdenstvom. Už toľkí ľudia vraveli nevládzem, som slabý, zlyhal som. Tu môžeme začať svoju prácu - BYŤ MILOSRDNÍ. Táto otázka môže zmeniť svet, ak k nej budeme pristupovať so záujmom.

V týchto mesiacoch si pripomíname 200. výročie založenia nášho kňazského seminára a 25. výročie obnovenia seminára po násilnom zatvorení v 50-tych rokoch. Po dlhých rokoch radostí, histórii, bolesti a krížu možno nájsť akúsi spojitosť nad zmyslom tohto všetkého – výchova ku kňazstvu – cesta k Bohu s Kristom a v Kristovi.

Spomienka Mons. Jozefa Jaraba

Tohto roku je dlh našej vďaky voči Božej добрote výraznejší o dve jubileá:

25 rokov od nadobudnutia slobody a od obnovy teologického vzdelávania pre diecézy Košice, Spiš a Rožňava na Spišskej Kapitule

a 15 rokov od založenia a poslania v službe Katolíckej univerzity v Ružomberku.

A tak čo popriať nášmu „jubillantovi“:

Aj my dnes vzdávame vďaky Pánovi za to, že aj dnes povoláva robotníkov do svojej vinice. Prajem semináru, aby mal vždy tých, ktorí sú povolani... Preto je našou prvoradou povinnosťou, aby sme nepretržitou modlitbou toto povolanie z Božej iniciatívy uchovávali živé.

Aby mal kňazský seminár vždy veľa priazne, i tej ľudskej priazne dobra a žičlivosti zo strany Cirkvi, diecézy, farnosti, spoločenstiev.

Aby bol požehnaný a požehnaním...

A s tichou spomienkou na otca biskupa Mons. Františka Tondru, ktorý z Božej vôle stál na začiatku vyššie opísaného procesu, rád pripájam zo svojho archívu slová jeho homílie spred 5 rokov:

Bratia a sestry! Svet potrebuje kňazov, lebo potrebuje ducha. Len z hmoty sa nedá žiť. Hmotu síce potrebujeme k životu, ale ona nás nesmie ovládať. Hmota je surová a môže nás ubíjať, až zabíjať.

Evanjeliá nám rozprávajú o udalosti Premenenia Pána na hore Tábor. Iste to bola podivuhodná udalosť. Ktosi však k tomu poznamenal, že ešte podivuhodnejší bol jeho život v ľudskom tele. Lebo to, čo sa stalo na hore Tábor, bol jeho normálny stav. Ježiš však prijal ľudské telo, vzaté zo zeme, aby ukázal, ako hmota tohto sveta môže byť pozdvihnutá do služieb najvyššieho Dobra. Boh použil hmotu, aby dosiahol svoj zámer – vykúpiť človeka a aj hmote dať jej pôvodný zmysel. Má slúžiť človeku a on aby objavoval jej možnosti. „Podmaňte si ju!“ (Gn 1,28). Hriechom sa však stala pre neho aj nešťastím. „Nech je prekliata zem pre teba!“ (Gn 3,17). Prvá bratovražda, nepredstaviteľné množstvo ďalších vražd a samovražd, otroctvo, lokálne i svetové vojny, terorizmus, zlé medziľudské vzťahy, a mnohé iné zlá sú dôkazom tohto prekliatia.

Kristus sa preto stal človekom, aby zrušil tento stav prekliatia medzi človekom a hmotným svetom. A naozaj, tam kde sa človek oslobodí od hriechu,

tam aj hmota mu slúži k zlepšeniu jeho životných podmienok.

Dnešná kultúra a civilizácia, technický rozvoj a prírodné vedy, umenie a filozofia sa vyvinuli v prostredí, ktoré oplodnilo a usmernilo kresťanstvo. Zákony všeobecne uznávanej mravnosti, Charta ľudských práv, princípy práva vnútorného i medzinárodného, a rôzne iné zariadenia na ochranu človeka sú v jadre rozvinutím Kristovho učenia o človeku a jeho dôstojnosti. Kristus vyhlásil rovnosť všetkých ľudí v dobe najväčšieho rozdelenia na slobodných a otrokov, a v prostredí nacionalisticky veľmi vyhranenom. „Už niet Žida ani Gréka, niet otroka ani slobodného, niet muža a ženy, lebo vy všetci ste jeden v Kristovi Ježišovi“ (Gal 3,28). Takto tlmočí jeho učenie sv. Pavol.

Milí absolventi! Tieto myšlienky nech sú pre vás zadostučiniením za to, že ste si vyvolili takýto smer svojho životného povolania. Svet potrebuje kristianizáciu, potrebuje orientáciu, usporiadanie, potrebuje poznať pravdu o človeku. Plná pravda o človeku obsahuje aj pravdu o Bohu, bez ktorého by človeka nebolo. Svet potrebuje počuť Božie slovo, ktoré ho zachráni pred mravným, ba aj fyzickým sebazničením.

Na začiatku našich kultúrnych dejín stoja naši vierozvestovia sv. Cyril a Metod, ktorí našim predkom zvestovali Božie slovo ako východisko národného a kultúrneho rozvoja. Sv. Cyril do svojho Predhovoru k Evanjeliám vložil tieto slová:

*„Počuj, ty slovanský ľud!
Počuj Slovo, lebo vyšlo od Boha,
Slovo, ktoré kŕmi ľudské duše,
Slovo, ktoré posilňuje srdce i rozum.
Toto Slovo, povelané
na sprostredkovanie poznávania Boha“*

Kňazi sú povolání, aby pokračovali v tomto kultúrnom formovaní človeka v súčasnej dobe veľkých zmätkov a protirečení. Pravá kultúra obsahuje aj kult, to znamená uctievanie Boha aj vonkajším spôsobom. Aké krásne sú prejavy náboženskej kultúry v našom národe. Kultové stavby a ich výzdoby, literatúra a ľudové tradície, to všetko sú prejavy kultúry, ktorej centrálnou ideou je obojstranný vzťah Boha a človeka. Vy ako kňazi budete viesť náš národ k stále hlbšiemu prežívaniu tejto kultúry: Boh a človek.

Ďakujeme Bohu za to, že v Spišskej Kapitule máme Teologický inštitút ako súčasť Teologickej fakulty Katolíckej univerzity. Môžeme tu vzdelávať a vychovávať kňazov pre Spišskú diecézu. Osobne ďakujem všetkým formátorom kňazského seminára za ich obetavú a veľmi významnú prácu pri príprave kňazov

do pastoračnej služby.

Prosme najvyššieho Veľkňaza Ježiša Krista, aby na príhovor svojej Matky Márie, zároveň Matky kňazov, dal Slovensku vždy dobrých kňazov a cez nich nás ustavične požehnával. Amen.

S kresťanskou vierou a láskou chcem poďakovať žijúcim pedagógom prvého obdobia a s čnosťou nádeje na večný život, s úctou a tichou spomienkou spomínam našich zosnulých, ktorí nás, ako veríme, vo viere predišli na večnosť: profesorov, ktorí preklenuli 40 rokov totality a tešili sa z „návratu na Sion“- prof. Ladislava Hanusa a prof. Antona Harčára. K nim sa priradili zosnulí pedagógovia: Barnabáš Bacskai, Ján Dravecký, Michal Fedor, Stanislav Gurský, Ján Horník, Ján Koreň, Štefan Krigovský, Ján Maga, Michal Marek, P. Jiří Novotný, Eduard Pavlík, Anton Rusnák, Milan Puchala, Imrich Zahuranec, Ján Znak. Odpočinutie večné, daj im Pane a svetlo večné nech im svieti!

Za 25 rokov pôsobenia Teologický inštitút na študijnom programe katolícka teológia a sociálna práca absolvovalo v dennej i externej forme 3739 absolventov. Za ten čas z nich kňazský seminár pripravil pre službu košického arcibiskupstva, spišského i rožňavského biskupstva, ale i pre viaceré rehoľné spoločenstva 580 nových kňazov, ktorí po rokoch spoločenského poriadku totalitného systému omladili vekovo už staršie presbytérium prakticky celej východnej polovice Slovenska. Nech je Bohu chvála a vďaka za uplynulé roky, za dostatok kňazských i rehoľných povolaní, ktoré pomohli vyrovnať deficit nedostatku rokov predchádzajúcich.

Z nich si zvlášť dnes spomíname na už zosnulých z nich, ktorí nás predišli v mladom veku kňazského života na večnosť (Peter Buľko, Stanislav Gurský, Tibor Kamenský, Peter Zábeľ, Jozef Krišanda a seminarista Dušan Vetrík) no dnes rovnako naše modlitby patria aj tým, ktorí žiaľ, - ako hovorí odprosujúca modlitba k Božskému Srdcu Pána Ježiša – „z márnivosti ľudskej mysle opustili Pánovu vinicu do ktorej si ich povolal.“ Bratsky na nich pamätáme vo svojich modlitbách.

S úctou k jubileu a s vďakou živým i mŕtvym zaznamenal Jozef Jarab.

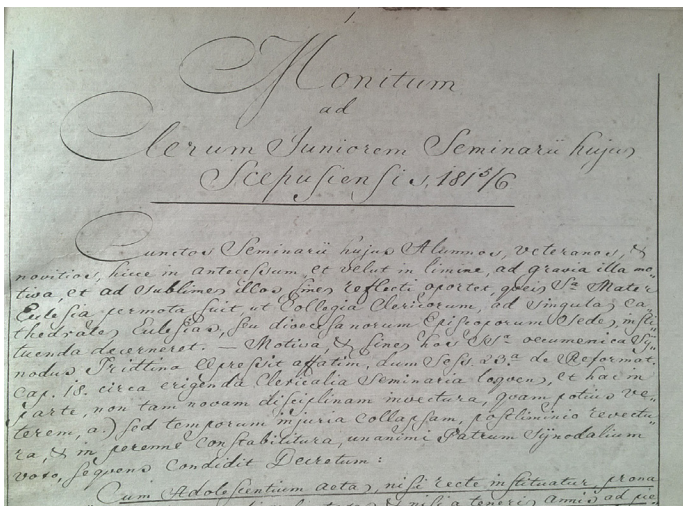
V Spišskom Podhradí, Spišskej Kapitule dňa 2.10.2015, na spomienku Anjelov strážcov.

HISTÓRIA KŇAZSKÉHO SEMINÁRA

Tohto roku si náš seminár pripomína dve významné výročia. 200 rokov od jeho založenia a 25 rokov od obnovenia jeho činnosti. Tieto významné medzníky si pripomenieme slávnostnou konferenciou 27. novembra 2015. V krátkosti sa obzrime do histórie a priblížme si okolnosti založenia, zaujímavosti a významné udalosti počas jeho fungovania.

Výchova diecézneho kňazského dorastu sa počas stredoveku sústredila okolo tzv. kapitulných a farských škôl, prípadne sa pastorační kňazi vychovávali aj v kláštorňoch školách. Prvá zmienka o kapitulnej škole na území spišského prepoštva sa uvádza v roku 1273. V tom období sa o výchovu kňazov staral kanonik lektor, ktorému mohol pomáhať sublektor. Úlohou kanonika lektora bolo vyučovať spev, dávať denne tri prednášky, zúčastňovať sa so svojimi chovancami na svätých omšiach a popoludňajšom breviári. Z formácie nemohol kanonik lektor nikoho vylúčiť a chudobných mal vyučovať bezplatne. Avšak ani

Časť seminárskeho poriadku z r. 1815

jeden žiak nesmel opustiť školu bez dovolenia sublektora a žiaci nesmeli nosievať dlhý nôž ani zbrane. V tom čase však bolo zvykom vychovávať kňazov aj pri miestnom farárovi. Stačilo ak záujemca vedel po latinsky, vedel recitovať breviár, slúžiť svätú omšu, vysluhovať sviatosti, vyznal sa v cirkevnom kalendári a na záver sa úspešne podrobil skúške. Následne ho biskup mohol vysvätiť. Po vzniku univerzít sa záujemcovia

z územia spišského prepoštvstva vzdelávali aj na teologických fakultách v Budíne, Bratislave, Viedni, Krakove, Prahe, Ostrihome, ale aj v Bologni či Padove.

Veľká zmena nastala po Tridentskom sneme (1545-1563), ktorý okrem iných nariadení prikazoval zriadiť semináre, v ktorých by sa vychovávali súci a vzdelaní kňazi. V tom čase spišskí klerici študovali v Ríme v seminári Collegio Germanico- Hungaricum, Viedni, Olomouci či Trnave.

Prvé pokusy o založenie seminára siahajú do roku 1776, kedy vzniká samostatné spišské biskupstvo. Už prvý spišský biskup Karol Salbeck mal o jeho založenie vážny záujem. Roku 1780 sa mu podarilo v budove jezuitskej rezidence zriadiť domov pre starých kňazov, ktorý však mal slúžiť aj ako seminár. Veľkou pomocou pre jeho zriadenie bola aj pomoc Márie Terézie, ktorá na tento účel darovala bývalé jezuitské pozemky. Krátko nato však Jozef II. diecézne semináre zrušil a zriadil generálny seminár v Bratislave. Po jeho smrti sa však snahy o zriadenie diecéznych seminárov opäť obnovili, ako zo strany Cirkvi, tak aj zo strany štátu.

V roku 1810-1815 dal kanonik Juraj Paless postaviť na podnet biskupa Michala Brigida budovu pre seminár. Začiatok tejto stavby je zvečnený na južnej strane budovy seminára nápisom: FRANCISCUS I. RELIGIONI ET SCIENTIS MDCCCX (František I. náboženstvu a vede). Na pokrytie materiálnych a finančných potrieb pre seminár slúžil majer v Kolbachoch (dnes Jablonov). Pred oficiálnym otvorením bol seminár vysvätený a zasvätený bol svätému Jánovi Nepomuckému. Kapacita pre formáciu bola 40-50 chovancov. Slávnostné otvorenie seminára bolo 12. novembra 1815, potom nasledovalo slávnostné Veni Sancte v katedrále a pontifikálna svätá omša, ktorú v prítomnosti diecézneho biskupa slávil svätiaci biskup Štefan Čech. Prvým rektorom sa stal Daniel Udránsky, prvým vicerektorom Jozef Marcinko, prvým špirituálom Jozef Klinovský a prvým prefektom Anton Majdon. Prvý rok sem prišli doštudovať aj spišskí klerici, ktorí sa formovali ešte v iných seminároch. A tak sa výuka začala s 30 klerikmi. Seminár vtedy rozlišoval časť vzdelávaciu, ktorá sa nazývala biskupským lýceom a časť formačnú - samotný seminár. Na lýceu sa prednášala dogmatika, cirkevné právo, cirkevné dejiny, polemika, biblistika, hermeneutika, morálna teológia, pastorálna teológia, fundamentálna

teológia, patológia, latinčina, biblické jazyky, slovenčina, maďarčina, nemčina a filozofia. Štúdium trvalo 4 roky. Chovanci spišského seminára nosili spočiatku čierne reverendy s čiernym cingulom avšak od roku 1876 reverendy modré s čiernym cingulom. Seminárny poriadok pre mladých klerikov bol veľmi prísny. Vstávalo sa o 5:00 ráno. Potom klerici kľačičky modlili sa rannú modlitbu v miestnostiach, kde

SPIŠSKÉ PODHRADIE

bývali- v tzv. múzeách. Od 6:00 do 7:30 bolo štúdium. O 7:30 bola v kaplnke svätá omša. Zvláštnosťou bolo, že v seminárnej kaplnke sa neuchovávala sviatosť oltárna. Tento zvyk sa zaviedol až v roku 1872. Raňajky spočiatku neboli, totiž aby si klerici privykali „prijímať na lačný žalúdok“. Pôst pred prijímaním vtedy trval od polnoci až do rannej svätej omše. Neskôr dostávali k raňajkám kúsok chleba a až za biskupa Párvyho sa zaviedli klasické raňajky. Po svätej omši nasledovali prednášky do 10. hodiny a po nich súkromné štúdium. Čítať romány a rôzne neschválené knihy bolo prísne zakázané. Obed bol však mimoriadne bohatý. Okrem profesorov často aj mladí klerici dostávali k obedu víno.

Počas obeda týždenník čítaval state zo Svätého písma. Praxou boli aj cvičné kázne bohoslovcov počas obeda. Ďalšie prednášky trvali od 14. do 16. hodiny. Štvrtok bol podľa starého jezuitského zvyku až do zrušenia seminára voľným dňom. Mladých klerikov denne skúšali profesori alebo starší spolužiaci. Vyučovalo sa prevažne po latinsky, neskôr aj nemecky, maďarsky a slovensky. Keďže spišská diecéza bola národnostne značne diferencovanou, zaviedol sa v seminári zvyk rozprávať sa medzi sebou každý týždeň iným jazykom - jeden týždeň maďarsky, druhý slovensky a tretí nemecky. Vzťah predstavených ku chovancom seminára bol v tom čase veľmi formálny, ba až chladný. S profesormi sa nediskutovalo ba ani otázky sa im nemohli klásť. Zvláštnosťou spišského seminára bol aj tzv. karcer - cela, resp. byt pre kňazov previnilcov opatrený hrubými dverami a mrežami na okne. Jeho účel bol nápravo- výchovný a taktiež mal slúžiť mladým klerikom na odstrašenie. Podľa častého návštevníka - farára z Nižnej - Jána Drengubjaka, dostala táto cela názov „drengubjačka“. Súčasťou seminára bola aj bohatá knižnica.

Prvá vážna kríza nastala počas prvej svetovej vojny. Mnohí profesori a seminaristi boli povinní narukovať. V roku 1918 nastúpili iba 10 seminaristi a z nich 4 čoskoro odišli. No záujem sa postupne zvyšoval. V roku 1922 sa zmenila v dôsledku zmeny kódexu kánonického práva aj dĺžka štúdia zo 4 na 5 rokov. Keďže doba sa modernizovala a starý seminár už nespĺňal kritériá ako pedagogické tak ani hygienické, vtedajší biskup Ján Vojtaššák rozhodol o generálnej prestavbe seminára. Táto prestavba sa uskutočnila v lete 1932 a skončila na jeseň 1933. Zbúrala sa pôvodná vežička na seminári a k prvému poschodiu

Pečať seminára z r. 1815

Najstaršie zachované tablo z r. 1900

sa pribudovalo druhé. Zavedený bol aj vodovod a ústredné kúrenie. Prebudovaná bola aj kaplnka, zväčšili sa profesorské byty a celý pre bohoslovcov. Zriadené bolo aj múzeum. Vybudované boli nové posluchárne, slávnostná aula a profesorská zborovňa. Zriadila sa aj nová seminárna záhrada, kde bolo vysadených 300 nových ovocných stromov. Tá okrem zásobovania ovocím slúžila spolu s lokalitou Pažice

ako miesto prechádzok mladých klerikov.

S prebudovaním seminára sa v roku 1933 zmenil aj názov na Rímsko-katolícku vysokú školu bohosloveckú. Toho času bola aj na podnet biskupa Vojtaššáka vybudovaná aj centrálna seminárna knižnica, ktorá toho času obsahovala vyše 30 000 kusov kníh. Počas týchto rokov sa nový seminár rozmáhal ako v materiálnom vybavení tak aj intelektuálnom. Vytvorili sa literárne krúžky bohoslovcov či mariánska kongregácia. Keďže v tomto období prichádzalo mnoho novokňazov zo zahraničných štúdií, pre seminár sa takto vytvorila mimoriadne kvalitná profesorská základňa. V medzivojnovom období patril spíšský seminár k najkvalitnejším v Československu ako v oblasti vzdelávacej, tak aj kultúrnej.

Pokojné duchovné a tvorivé prostredie narušili udalosti v roku 1938. Niekoľko profesorov a bohoslovcov bolo povolaných k vojenskej službe. V tom čase prichádzajú na Kapitulu študovať aj rožňavskí bohoslovci, ktorí na protest voči politickej situácii odišli z rožňavského seminára. Spočiatku sa však v seminári vyučovalo bez väčších problémov. Príchodom rožňavského profesora Jaloveckého, sa niektoré disciplíny ešte viac skvalitnili. Dokonca sa v tom čase spíšský seminár stal aj centrom liturgického hnutia. Takto sa seminár stal skutočnou špičkou vo vzdelávaní a kapacitou študentov bol taktiež plne vyťažený. Pomerne pokojné časy pre seminár sa skončili v lete 1944, kedy sa v areáli seminára a vtedajšieho učiteľského ústavu usadila nemecká vojenská nemocnica. Zo seminára sa vytvorili kancelárske priestory pre nemecké vojsko a izby pre ranených. Nechýbalo tu ani vojenské kasíno. Je potrebné poznamenať, že výuka bohoslovcov ešte nebola prerušená. Takto po chodbách seminára bolo možné stretnúť ako klerikov tak aj nemeckých vojakov. Neskôr pribudli aj operačné sály, pľúcne oddelenie a

oddelenie pre týfus. Neraz sa stávalo, že pri operáciách pomáhali aj samotní profesori seminára. Veľmi zaujímavou a dojmavou príhodou z obdobia pobytu nemeckých vojakov, je príbeh istého Rudiho von Kolt. Vojaka, ktorý pochádzal z ausburskej diecézy, ktorý slúžil ako kuchár pri telegrafnej jednotke v Spišskom Podhradí. Jedného dňa keď sa dozvedel, že sa tu nachádza seminár, zaklopal na dvere seminára, predstavil sa a žiadal o možnosť vykonať si teologický kurz. V tom čase ešte výuka v seminári prebiehala normálne, a tak mu bolo vyhovené. Neskôr po skončení kurzu vykonával nemeckým vojakom v Podhradí rôzne modlitbové pobožnosti, dokonca si dal ušiť aj reverendu. Neskôr zomrel na týfus. Veru aj takéto paradoxy zažil seminár. Situácia sa ale neskôr začala vyostrovávať. Napätie vyvrcholilo v novembri 1944, nakoľko front sa pomaly približoval od Prešova smerom na západ. Bohoslovcom bolo nariadené opustiť seminár na dobu neurčitú v nádeji o skorý návrat. Postupne odchádzali aj profesori a tiež aj nemecké vojsko. No seminár neostal prázdny. Hrdo v ňom zostali rektor, jeden profesor a zopár rehoľných sestier, ktorí prežili zopár dní v pivniciach seminára. Kritickým dňom sa stal 25. január 1945, kedy front prešiel aj Podhradím. Iba Božou prozreteľnosťou seminár neutrpel žiadnu materiálnu ujmu. Čoskoro sa však opäť stal vojenským lazaretom pre ruských vojakov a ranených civilov. Neskôr sa pomaly opäť začali schádzať profesori a bohoslovci a život sa ako tak vracal do normálu, no nie nadsťho.

Politická situácia po roku 1948 neveštala nič dobrého. Aj keď Kapitula bola

od roku 1949 pomaly obsadzovaná komunistickými cirkevnými zmocnencami, seminár predsa ešte fungoval slobodne. Túto pomerne pokojnú situáciu využil vtedy už prenasledovaný biskup Ján Vojtaššák v snahe zabezpečiť si biskupa nasledovníka. Pre túto potrebu sa využila už spomínaná pokojnejšia atmosféra v seminári. Slávnosť vysviacky nového biskupa Barnáša sa uskutočnila v novembrovú nedeľu roku 1949 v seminárnej kaplnke. Konsekrátormi boli biskup Vojtaššák a biskup Keberich. Málokto by seminár sa teda môže pochváliť takouto

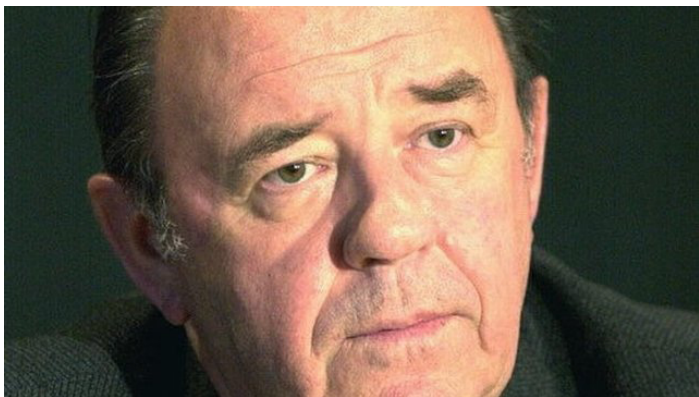
výnimočnosťou, že v seminárnej kaplnke bol svätený biskup. Ale zvláštne okolnosti vytvárajú zvláštne situácie. Čas však prišiel aj na seminár. Písal sa máj 1950. Biskup Vojtaššák bol už uväznený, biskup Barnáš internovaný a poslednou ranou v diecéze bolo násilné zaujatie seminára. Posledná rozlúčka so seminárom bola 20. júna 1950. Bola to veľmi dojmavá rozlúčka na neurčito resp. navždy. Poslední bohoslovci boli narýchlo vysvätení v noci 2. júla 1950 v Poprade, iba tak v obyčajných veciach, bez ceremónií. Toho času prebiehali v seminári politické školenia pre bohoslovcov a profesorov. Oficiálny termín zrušenia prišiel z úradov až 15. augusta 1950. Do seminára bol vstup už zakázaný. Mnohí bohoslovci a profesori boli neskôr

prenasledovaní a šikanovaní úradmi. Veľa ich skončilo v pomocných technických práporoch či vo väzniciach. Budovu seminára prebrala armáda, ktorá tu zriadila vojenskú hudobnú školu. Neskôr prebralo budovy ministerstvo vnútra, ktoré tu zriadilo policajnú práporčickú školu, školu pre ďalšie vzdelávanie príslušníkov SNB a archív štátnej bezpečnosti. Kaplnka sa premenila na divadelnú miestnosť, archív sa spálil a mnohé seminárne pamiatky boli nenávratne zničené.

Po politickej zmene v novembri 1989, sa budovy seminára, úplne prázdne, opäť dostali do vlastníctva Cirkvi a to 27. januára 1990. Pod dohodu spišského, rožňavského a košického biskupa sa rozhodlo o novom zriadení seminára spoločného pre všetky tri diecézy.

Za pomoci profesorov, bohoslovcov a veriacich sa podarilo seminár ako tak zrekonštruovať a už 3. októbra sa mohol začať nový formačný rok, v ktorom študovalo 235 bohoslovcov z ktorých 120 prišlo z bratislavského seminára. Takto sa spišský seminár popri bratislavskom stal druhým úplným seminárom,

počtom prevyšujúcim Bratislavu. V tom čase sa počet rokov štúdia zvýšil z 5 na 6 rokov a k budove starého seminára sa pripojila aj budova bývalého učiteľského ústavu. Najvyšší počet študentov bol zaznamenaný v akademickom roku 1993/1994, kedy počet bohoslovcov dosiahol 361 študentov.

Počas svojej 200 ročnej existencie vychoval spišský seminár stovky nových kňazov. Kňazov, z ktorých sa mnohí stali vrcholnými predstaviteľmi slovenského národa, kňazov svätého života a kňazov vysokej duchovnej a morálnej úrovne. Pripomeňme si len niektorých: politika Andreja Hlinku, Jozefa Klinovského - člena slovenského učeného tovaríšťa, básnika Ignáca Grebáča-Orlova, Františka Hadri-Drevenického, Cyrila Harmatu-Milotinského, básnikov katolíckej moderny: Mikuláša Šprinca, Paľa Ušáka-Olivu, Janka Silana, biskupov Vojaššáka a Barnáša, či mnohých teológov: Faitha, Ferenčíka, Stanislava, Kalinaya, Špirka, Skyčáka, Hanusa, Šmálíka a iných. Pri formácii budúcich kňazov sa počas fungovania seminára vystriedalo 19 rektorov, 10 prodirektorov, 28 vicerektorov, 34 špirituálov a 28 prefektov.

Vidíme, že 200 ročná existencia seminára nebola zbytočná, ba ukázala sa veľmi požehnaná. V súčasnom liberálnom a sekularizovanom svete zažívame veľké skúšky viery ako u veriacich tak aj u kňazov. Môžeme Bohu len ďakovať, že napriek takejto dobe náš seminár nezíva prázdnotou. Aj keď v roku 2015 odišli rožňavskí bohoslovci študovať do Košíc, napriek tomu má seminár pekné číslo formujúcich sa bohoslovcov. V súčasnosti je ich 45, z čoho 7 je diakonov. Veríme a modlíme sa, aby aj do ďalších rokov Pán Boh požehnával náš seminár, aby z neho vychádzali vždy noví a svätí pastieri Kristovho stáda.

Prečo sa (ne)modliť ruženec?

Dôvodov, prečo sa nemodliť ruženec, je celkom dosť: **je to pomerne monotónna a na prvý pohľad nudná modlitba**. Stále sa opakuje to isté dookola. A mnohí mi isto dajú za pravdu, že ak človek nemôže zaspáť, nech sa začne modliť ruženec. Človeka nebaví hovoriť stále to isté, potrebuje hovoriť stále o niečom novom. To, čo sa spomína neustále dookola, už preňho nepredstavuje nič nové a zaujímavé. Ďalší dôvodom, prečo sa nemodliť ruženec je, že táto modlitba je **pomerne dlhá**. Dlhá, nudná, monotónna... to moderný človek nepotrebuje.

Mnohí duchovní autori nás však presvedčajú, že je predsa len dobré modliť sa ruženec. „*S Máriou po boku ešte nikto neprišiel do zatratenia.*“ Alebo *prísľub Panny Márie, že neďá večne zahynúť nikomu, kto sa pravidelne bude modliť ruženec*. Čo teda robiť, aby bol ruženec pre nás zaujímavou modlitbou? Ako si môže ruženec zamilovať človek, ktorý má dynamiku, život, dianie, nie zdĺhavú a opakujúcu sa modlitbu?

Mariánska úcta je o pochopení Máriinho života. Ruženec je o Máriinom živote, ktorého centrom je Ježiš. Jednotlivé tajomstvá predstavujú rôzne momenty jej života. Po emocionálnej stránke predstavujú najčastejšie a najľudskejšie pocity: **radosť, bolesť, pocit slávnosti i túžbu po svetle** v ťažkých životných situáciách. Modlitba ruženca tak môže byť **modlitbou ľudských emócií a citov. Zrkadlom ľudského prežívania a ľudskej duše**. Kto pochopí, že Mária s Ježišom v týchto všetkých desiatkoch prechádza cestu, ktorou v rozličných etapách života ide každý z nás, ten v ruženci nájde zaľúbenie.

Kto z nás by v živote niekedy neprežíval **radosť**? Jej prežívanie sa odzrkadľuje v jednotlivých tajomstvách radostného ruženca: prijatie potešujúcej správy, spoznanie nového človeka, nové priateľstvo. Následné podelenie sa o radosť s niekým, na kom nám záleží. Miesto Boha v radosť, keď zisťujeme, že On je jej prameňom. Napokon – radosť rozdávaním rastie. Rastie, ak sa, ako v prípade Ježišovho narodenia, postupne šíri do celého sveta, do celého nášho okolia.

Čo bolesť? To je najčistejšia a najľudskejšia emócia. Bolesťný ruženec je o Máriinej starosti z utrpenia toho, ktorého miluje. To pozná každý: najviac trpíme

práve kvôli tým, ktorých najviac milujeme. Prečo má človek nezištne milovať, keď sa kvôli tomu nestále vystavuje utrpeniu? O tom je bolestný ruženec, že láska o obeta sú dve strany jednej mince. Ak je láska bez obety, je to sebaláska. Ak je obeta bez lásky, nemá zmysel. Kráčajúc s Máriou po Ježišovej krížovej ceste si to môžeme naplno uvedomiť.

Občas zažívame aj **slávnostné okamihy či chvíle, keď potrebujeme svetlo**, lebo si sami nevieme dať rady. Týmto všetkým už pred nami Panna Mária prešla. Preto nám môže pomôcť a kráčať v týchto chvíľach s nami. Je to ako v priateľstve: ak nám poradí priateľ, ktorý už podobnou situáciou v živote prešiel. Alebo ten, kto nás dobre pozná a vieme, že chce pre nás len to najlepšie, aj keď mu nemusíme celkom rozumieť. Alebo ak je blízko pri nás a rozumie našej bolesti, lebo ju už podobne prežil sám. Ak dieťa s rakovinou leží na posteli v nemocnici a za ruku ho chytí jeho dobrý priateľ, ktorý už prešiel mnohými chemoterapiami a žije. Ten priateľ chorému kamarátovi najlepšie rozumie. Tak pri nás v našej bolesti, radosti, slávnosti i vo chvíľach, keď tápame a potrebujeme svetlo, stojí Mária.

Potom sa ruženec nestane nekonečným príbehom, ale **spoločnou cestou mojím i Ježišovým životom, v ktorom je so mnou Mária**. Stane sa zrkadlom mojej duše, toho, čo prežívam a čo by sa s tým dalo s Božou pomocou robiť. Vtedy už ruženec nebude nudný a opakujúci sa, ale bude vždy o niečom novom, čo nájdem vo svojom živote a zistím, že je to aj v živote Ježiša a Márie. Aj keď človeka ruženec vždy nebude baviť, podobne, ako každá modlitba, aj táto je otázkou vernosti. Modlitba nie je o tom, či ma baví alebo nie. **Je o vernosti**. Podobne ako v priateľstve, či manželstve, ktoré je niekedy nudné či monotónne alebo stereotypné. Ale napriek tomu viem, že pri mne kráča niekto, koho milujem a kto miluje mňa. To mi dodáva odvahu ísť ďalej. Lásku nie vždy cítime, ale vieme, že existuje. A udržia sa pravidelným stretávaním.

Ostať verný Márii a spoločne s ňou kráčať svojím životom je cestou do neba.

A čo sme robili cez leto?

MAKARIOI BLAHOŠLAVENÍ

Niekoľko tisíc mladých ľudí z viacerých krajín sa zišlo v Poprade na P15.

Poprad – V dňoch od 31. júla do 2. augusta 2015 sa v Poprade uskutočnilo národné stretnutie mládeže známe pod názvom P15. Podujatie nadväzuje na stretnutie R13, ktoré sa konalo v roku 2013 v Ružomberku. Okolo 400 dobrovoľníkov

sa staralo o takmer 3500 účastníkov. Počas troch dní sa mladým priblížili tri blahoslavenstvá a to Blahoslavení chudobní v duchu, Blahoslavení čistého srdca a Blahoslavení milosrdní, lebo oni dosiahnu milosrdenstvo. Stretnutie bolo vyvrcholením katechéz, ktoré prebiehali počas Čistého roka. Cez víkend sa predstavilo množstvo sprievodných akcií a mladých ľudí, ktorí si pripravili fantastické predstavenia či už formou tanca, spevu, či divadla. Okrem iného, významnou časťou programu bolo EXPO povolaní, ktoré pozostávalo z prehliadky rehoľných spoločností, pro-life a pro-rodinných organizácií, celkovo asi 400 ľudí. Vďaka delegácii z Poľska mladí mohli vidieť aj kríž Svetových dní mládeže.

Mnohí z nás bohoslovcov prispeli k programu svojou účasťou ako dobrovoľníci, zabezpečovali liturgické slávenia a pobožnosti. Ďalší pomohli

pri stravovaní, ubytovaní, zabezpečovaní dopravy... či ako animátori skupín. Počas programu sme nielen načerpali veľa duchovných zážitkov, ale aj spoznali mnoho nových priateľov a spolu vytvorili jedno veľké spoločenstvo.

Anton Durčák

10 M
MINIŠTRANTSÝ
TÁBOR 2015
Spišská Kapitula

Aj tento rok sa v Kňazskom seminári biskupa Jána Vojtaššáka konal každoročný tábor pre miništrantov zo Spišskej diecézy. Tento rok však bol výnimočný, pretože to bol jubilejný -desiaty ročník.

Tábor sa konal v dvoch turnusoch a trval od pondelka do piatku (27. - 31. 7. a 3. - 7. 8. 2015). V pondelok sme začali. Miništranti prichádzali do seminára, kde sa doobeda ubytovali. Po obede sa chlapci rozdelili do jednotlivých skupín.

V každej skupinke boli animátormi dvaja Bohoslovci. Úlohou chlapcov bolo spoločne vymyslieť názov svojej skupinky, nakresliť vlajku a tiež vymyslieť pokrik, za čo chlapci získavali plusové body. Večer sme mali spoločnú svätú omšu. V utorok sme začali svätou omšou a mali športový deň, ktorého obsahom bol futbalový turnaj, na ktorý sa všetci tešili. Náplňou dňa boli rôzne spoločné hry, pri ktorých skupinky súťažili medzi sebou a

získavali body. V stredu doobeda sme išli autobusom na Levočskú horu, kde sme mali svätú omšu a poobede sme mali rôzne úlohy. Napr. hľadanie svätca, kvíz a nakoniec divadlo o živote svätca, ktorého chlapci našli, prečítali si životopis a pripravili krátku scénu z jeho života. Samozrejme, všetko sa bodovalo. Štvrtok bol asi najnáročnejší, pretože sme išli na exkurziu na Spišský hrad a potom pešo do farnosti Žehra, kde nám pán farár povedal o krásnom a historickom kostole všetky zaujímavosti. Potom sme putovali pešo do kňazského seminára, kde sme mali večer svätú omšu a večer sme si pozreli peknú rozprávku. Piatok ráno sme začínali svätou omšou v katedrále s otcom biskupom a doobeda bolo vyhodnotenie tábora. Chlapcom boli odovzdané rôzne ceny, ale hlavne ich povzbudili a poďakovali im za službu ktorú vykonávajú.

Jozef Gorčák

Rumunsko 2015

Nová Huta a Gemelčička

(tak sa to vyslovuje, nie píše 😊)

Počas letných prázdnin vždy strávime nejaký ten čas aj v seminári. Máme letné brigády. Tohto roku sa nám naskytla možnosť ísť na brigádu dokonca až do zahraničia. A kde? Predsa do Rumunka ku krížovým sestrám, ktoré každé leto organizujú tábor pre deti. Aj my sme dostali možnosť stráviť jeden týždeň v zahraničí spolu s deťmi a sestrami.

Vycestovali sme v pondelok

v skorých ranných hodinách. Cesta bola prekvapivo krátka, ale zato veľmi horúca. Teploty v Rumunsku sú predsa o niečo vyššie ako u nás, ale to nás neznechutilo, skôr kúsok uvarilo. :) Z jedného väčšieho mesta sme odbočili a už nasledovalo iba veľké stúpanie do neznáma. Keď sme sa dostali na vrchol kopca, videli sme nádhernú prírodu. Sem tam bol nejaký domček, inokedy sme na ceste stretli koňa či kravičku, ale všetko to malo svoje čaro jednoduchosti a skromnosti rumunských dedínok.

V jednej takej sme sa zastavili. Nová Huta. Sú tam krížové sestry. Dokonca až dve. :) V Hute zostala jedna skupina bohoslovcov s otcom vicerektorom Jozefom Holubčíkom a druhá pokračovala v ceste na Gemelčíčku s otcom rektorom Petrom Majdom, kde sa konal druhý tábor pre slovensko-rumunské deti.

Opisovať tábor vám nebudem. Veď viete ako to s deťmi chodí. Ak im venujete čas, lásku, radosť, vtipky, kúsok športu a Ježiša, ktorý ich najviac miluje, ste ako v nebi. A vieme ako je v nebi. Je tam „dobro“! Tak isto bol aj nám v Rumunsku. Dovolím si povedať, že tie deti nám dali viac ako mi im. Často sa stáva, že ak ideme niekam slúžiť a povzbudiť ľudí, sami odídeme povzbudení a obohatení. To isté sa stalo nám.

Veľmi ma povzbudilo, že sa tešili z maličkostí, boli veľmi pracovití a ochotní pomôcť, ak sme ich o niečo poprosili. Vytvárali sme krásne spoločenstvo. Neporovnávali sa a ani neodsudzovali. Spoločne sa zapájali do všetkých aktivít, ktoré sme pre nich mali pripravené. A nešomrali. Najviac ma povzbudilo, keď sme mali 40 °C a deti mi povedali: „Poďme si zaplávať, tam dole za kostolom je voda. Prosíme“. Odpovedal som: „Ideme“. Prišli sme na miesto, kde sme si mali zaplávať. Maličký potôčik v lese a voda bola iba kúsok nad členky. Samozrejme studená. Začudovane som sa pozrel na deti, že ako si tu zaplaváme. Oni na mňa ani nepozreli, ale ako náhle zbadali vodu, rozbehli sa priamo k nej. Poviem vám pravdu. Odišli sme všetci mokří ako keby sme naozaj plávali a ponárali sa v najčistejšom Karibiku. Rumunskom Karibiku. Oblievali sme sa, váľali a len tak jednoducho sme sa tešili z toho, že je nám dobre. Boli sme tam viacerí bohoslovci a všetci sme skonštatovali, že to bol pre nás najkrajší moment. Vidieť deti a tú ich úprimnú radosť a vďačnosť Bohu za malý potôčik.

Týždeň zbehol ako voda a my sme sa museli vrátiť domov. Bol to veľmi požehnaný čas práce, oddychu, radosti a nových skúseností. Verím, že budeme mať ešte takúto možnosť aj budúci rok, otec rektor. A samozrejme, ďakujeme krásne všetkým, hlavne Tebe, Nebeský Otec!

PASTORAČNÁ PRAX DIAKONOV V TRSTENEJ

Aj tento rok sme počas prázdnin všetci diakoni spišskej diecézy spoločne s otcom rektorom absolvovali pastoračnú prax v nemocnici v Trstenej. Naša prax trvala od nedele 12.7. do piatku 17.7. Ubytovanie sme mali zabezpečené na fare v Čimhovej, kde sme sa stretli s veľkou láskou a pohostinnosťou miestneho pána farára Mgr. Richarda Juríka, ale aj veriacich farnosti. Počas týždňa sme mali možnosť navštíviť rôzne oddelenia, kde sme videli ako prebieha starostlivosť o pacientov. Taktiež sme mali možnosť diskusie s lekármi jednotlivých oddelení, ktorí veľmi radi odpovedali na naše otázky. Počas týždňa sme navštívili aj vybrané oravské farnosti, v ktorých otec rektor slúžil svätú omšu a pri týchto svätých omšiach jednotliví diakoni kázali a na záver omše sme mali v každej farnosti krátke stretnutie s veriacimi. Navštívili sme tak farnosť Mútne aj s filiálkou Beňadovo, Lokca, Čimhová, Nižná a na záver farnosť Dolný Kubín. Taktiež sme mali možnosť navštíviť kňazov, ktorí sú už na dôchodku a to vdp. Vetríka v Oravskej Polhore, Mons. Janáča a vdp. Hrubého v Krušetnici, ktorí sa s nami podelili o ich zážitky z kňazského života a povzbudili nás tým na ceste nášho povolania. Ďakujeme hlavne otcovi rektorovi za jeho starostlivosť o nás, lekárom a zamestnancom NsP Trstená a taktiež pánom farárom a veriacim farností, ktoré sme navštívili.

ODPORÚČAME

„...sami si ubližujeme, keď si nevšímame jeho lásku...“

V sobotu 3. októbra sme sa zúčastnili divadelného predstavenia Príbeh z Tammiru v Prešove. Tento muzikál je inšpirovaný románom Kráľovná z Tammiru napísaný kňazom Vladimírom Štefaničom. Príbeh z Tammiru je muzikálová rozprávka hraná hercami ochotníckeho divadla zo Šariša, pri ktorej deti nezaspia a dospelí sa prebudia. Herci stvárňali život obyvateľov Tammiru, v ktorom vyrástol čarovný strom – „JASOM“. Bol to príbeh medzi dobrom a zlom, láskou a ľudskou nenávisťou, v ktorom nakoniec vyhralo dobro a láska v podobe premeneného srdca zlej čarodejnice, ktorú uzdravil „JASOM“.

Oslovila nás hlboká teologická myšlienka vyjadrená jednoduchým spôsobom. „Cieľom predstavenia je vytvoriť hodnotné dielko pre veľkých i malých, starých i mladých, aby na chvíľu zabudli na vlastné trápenia a ponorili sa do sveta rozprávky, v ktorej možno nájdú aj svoj vlastný príbeh.“ (organizátori)

Určite sa oplatí toto divadelné predstavenie vidieť a započúvať sa do myšlienky, ktorú toto dielo nesie.

TOMÁŠOVÉ VTIPY

Zhovárajú sa dve duše v raji: „Aká bola posledná veta, ktorú si počul na zemi?“ „Bol to hlas mojej ženy.“ „A čo hovorila?“ „Keď ma na chvíľu pustíš za volant, budeš úplný anjel.“

Pán prechádza starým Orientom a hľadá niekoho, kto by ho prijal. Prichádza do Egypta k faraónovi. „Faraón, ja som Pán, Boh celej zeme. Chceš ma prijať?“

Faraón si poškrabe bradu a hovorí: „To pôjde ťažko. Bohom som v Egypte ja! Nemôžem ťa prijať.“

Pán prechádza zemou ďalej, až príde do Babylonu. Príde k babylonskému kráľovi a ponúka sa mu:

„Nechceš ma prijať za svojho Boha?“ Aj babylonský kráľ hovorí:

„Vieš, to bude ťažké. My tu už máme toho Marduka. To by boli zase nejaké novoty...“

Tak prechádza Pán zemou ďalej, až stretne Mojžiša. „Mojžiš, nechceš ma prijať za svojho Boha?“

Mojžiš hovorí: „No, koniec-koncov, prečo nie? Ale čo mi za to dáš?“ „Dám ti prikázania.“

Mojžiš sa zamyslí a hovorí: „A čo za ne budeš chcieť?“ „Nič.“

„Nič? Tak to mi ich daj desať!“

Učítelia nedeľnej školy požiadali svojho pastora, aby hovoril deťom o manželstve. Pripravil sa teda starostlivo na svoje vyučovanie, vstúpil do triedy a začal otázkou: Chlapci a dievčatá, prišiel som k vám dnes ráno, aby som sa s vami rozprával o manželstve.

Ale skôr, ako začnem, môže mi niekto z vás povedať, čo o manželstve povedal Ježiš?

Po chvíľke mlčania sa prihlásil Jožko. Keď ho pastor vyvolal, hrdo odpovedal:

„Ježiš povedal: Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo robia.“

Cestou na svadobný obrad sa stane autonehoda a snúbenci na mieste zahynú. Idú spolu do neba. Čakajú na príjme na Svätého Petra. Keď príde, hneď sa ho pýtajú, či je možné v nebi uzatvoriť manželstvo. Svätý Peter hovorí: “No, je to prvýkrát, čo sa na toto niekto pýta. Musím to ísť zistiť.”

Pár sedí v prijímačej miestnosti už pár mesiacov a obaja už strácajú trpezlivosť, keď sa Svätý Peter znova objaví s odpoveďou:

“Je to dobré, v nebi sa môžete zosobašiť.”

Nato sa mladík spýta:

“Len pre prípad, že by nám to neklapalo... Bolo by možné sa v nebi aj rozviesť?”

“To si snáď robíte srandu! Tri mesiace som tu hľadal kňaza, viete si predstaviť, ako dlho by som hľadal právnika?”

Pýta sa čmeliak ďateľiny: – A ty sa už prečo nemodlíš? – Lebo nechcem byť spasená.

Poznámky zo žiackej knižky:

Váš syn simuloval školské zvonenie budíkom a keď som mu na to prišla, tvrdil, že ho o to požiadal školník.

Odstrihol spolužiačke vlasy a drzo tvrdil, že si myslel, že má parochňu.

Žiak používa cez hodinu dve dlhé pravítka. Odôvodnil to tak, že ich má na hranie. My sme sa ale cez hodinu slovenčinu s pravítkami nehrali. (a ani nebudeme).

Nepovedal svoje meno a tvrdil, že je tu inkognito.

Vyhodil spolužiakovi ceruzku von z okna so slovami: “Keď ťa má rada, vráti sa!”

Váš syn mi skákal do výkladu a chcel vidieť môj vysokoškolský diplom.

Všetko o nás na webe: ks.kapitula.sk alebo FB:

Kňazský seminár biskupa Jána Vojtaššáka

alebo FB:

Stránka

Správy

Upozornenia 12

Štatistiky

Nástroje príspevkov

Domov

Nast...

Kňazský seminár biskupa
Jána Vojtaššáka
Cirkev/Náboženská organizácia

Časová os

Informá...

Fotky

Status

Napís

P

p

COME AND SEE

Zaži **život** v kňazskom seminári.

Príď medzi **nás** na duchovnú obnovu!

27.11 - 29.11.2015 v Kňazskom seminári biskupa Jána Vojaššáka
v Spišskej Kapitule - Spišskom Podhradí

Viac info + prihlasovanie:

Facebook: Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka
alebo na webe: ks.kapitula.sk do 15.11.2015

Duchovná obnova v kňazskom seminári je pre chlapcov, stredoškôľákov.)